

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 6CoP/10/2015
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3114226588
Dátum vydania rozhodnutia: 11. 02. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Stanislava Marková
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2015:3114226588.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti: I. W., narodený XX.XX.XXXX a I. W., narodený XX.XX.XXXX, obaja bytom ako matka, zastúpená kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Prievidza, deti rodičov I. X., narodenej XX.XX.XXXX, bytom I. cesta X/XX, R. a I. W., narodeného XX.XX.XXXX, bytom T. S., o nariadenie predbežného opatrenia z podnetu Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Trenčín, na odvolanie matky detí proti uzneseniu Okresného súdu Považská Bystrica zo dňa 17. decembra 2014, č. k. 6P/97/2014 - 29, v senáte pomerom hlasov 3:0, takto

rozhodol:

Uznesenie okresného súdu **z r u š u j e** .

o d ô v o d n e n i e :

Okresný súd predbežným opatrením nariadil matke detí tieto odovzdať do starostlivosti Krízového strediska Orchidea, n.o. Necpalská cesta 32, Prievidza. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Trenčín návrhom zo dňa 05.12.2014, podaným na Okresný súd Trenčín, ktorý bol postúpený na tamojší súd 16.12.2014, navrhol maloleté deti zveriť do starostlivosti vyššie označeného krízového strediska z dôvodu obavy o život a zdravie maloletých. Maloleté deti boli rozsudkom tamojšieho súdu zo dňa 28.11.2012, č. k. 4P/111/2012 zverené do osobnej starostlivosti matky a ich otcovi určený rozsah vyživovacej povinnosti. Dňa 06.10.2013 sa matke detí narodila dcéra I. Y.. Dieťa bolo dňa 10.02.2014 hospitalizované v nemocnici v Považskej Bystrici z dôvodu obojstranného subdurálneho hydrómu. Dieťa bolo 11.02.2014 prevezené na Kliniku detí a dorastu NsP Martin a umiestnené na JIS-ke. Maloletá bola predbežným opatrením Okresného súdu Trenčín odovzdaná do osobnej starostlivosti, ktorému bola rozhodnutím vo veci samej rozsudkom Okresného súdu Spišská Nová Ves zo dňa 02.09.2014, sp. zn. 15P/129/2014 zverená do osobnej starostlivosti a matke bol určený rozsah vyživovacej povinnosti. Voči matke detí v súvislosti s poškodením zdravia maloletej I. Y. - zranenia typické pre syndróm traseného dieťaťa, bolo začaté trestné stíhanie za prečin ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1 a 2 písm. b) Trestného zákona, s poukazom na § 179 ods. 1 písm. a), d). Vzhľadom na trestné stíhanie matky, Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Trenčín zisťoval, či je možné umiestniť deti do náhradnej osobnej starostlivosti príslušníkom najbližšej rodiny. Otec detí I. W. nie je s deťmi v kontakte dva roky, t. č. je na neznámom mieste. Stará matka maloletých detí S. G. nemá zabezpečené podmienky na zverenie detí do jej osobnej starostlivosti. Na základe uvedených zistení okresný súd vydal predbežné opatrenie podľa § 76 ods. 1 písm. b) O.s.p., pretože matka detí je trestne stíhaná za ťažké poranenia svojej maloletej dcéry s predpokladanou niekoľkoročnou dobou liečenia a maloleté deti sú stále v starostlivosti matky a existuje obava, že by mohlo dôjsť k ohrozeniu života a zdravia aj týchto maloletých detí.

Proti tomuto uzneseniu matka detí podala v zákonnej lehote odvolanie. Navrhla uznesenie okresného súdu zmeniť a návrh na predbežné opatrenie zamietnuť. Odvolanie odôvodnila nesprávnym právnym posúdením veci podľa § 205 ods. 2 písm. f) O.s.p. Podľa jej názoru neboli splnené podmienky na vydanie predbežného opatrenia, ako to predpokladá zákon. Predbežné opatrenie možno nariadiť v prípade, ak je to potrebné, aby sa dočasne upravili pomery účastníkov konania, vyžaduje

si to naliehavosť situácie a v prípade maloletých detí je povinnosťou súdu prihliadnuť aj na ich najlepší záujem. Uvedené podmienky musia byť splnené súčasne. V tomto prípade však možno mať pochybnosti o naliehavej potrebe dočasne upraviť vzťahy medzi účastníkmi konania takýmto spôsobom, ako aj to, či súd sledoval najlepší záujem maloletých detí. Ak by existovala obava o zdravie, život a riadny vývin detí, mal súd zrejme postupovať podľa ust. § 75a ods. 1 O.s.p. Súd však podľa tohto ustanovenia nepostupoval, čo vyplýva z odôvodnenia jeho rozhodnutia, keď rozhodnutie odôvodnil ustanovením § 76 ods. 1 písm. b) O.s.p. Skutočnosť, že je ako matka stíhaná za nedbanlivostný trestný čin ublíženia na zdraví podľa § 157 ods. 1 písm. b) Trestného zákona, nemusí odôvodňovať záver o ohrození života zdravia maloletých detí. Ide o nedbanlivostný trestný čin, a teda neexistuje tu žiadny ďalší priamy úmysel ani vôľa na konanie týchto skutkov. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny v prípade synov nikdy nekonštatoval ich týranie, bitie, prípadne nejaké negatívne fyzické, či psychické zaobchádzanie s nimi. Chlapci sú už vo vyššom veku a z toho dôvodu im už ani nemôže hroziť syndróm traseného dieťaťa. Podľa jej názoru, mal súd v danom prípade sledovať aj záujem maloletých detí. Ich umiestnenie do krízového centra mal byť až posledným možným krokom, pokiaľ súd vyčerpá všetky možné alternatívne riešenia, aby sa čo najmenším spôsobom zasiahlo do rodičovských práv, ale aj do práv detí na vlastných rodičov. Poukázala na ust. § 54 ods. 2 Zákona o rodine, ktorý v prípade ústavnej starostlivosti predpokladá, že ju možno nariadiť až keď niet inej vhodnej možnosti, napr. náhradnej osobnej starostlivosti, čo má byť kritériom aj v prípade nariaďovania predbežného opatrenia. Vytýkala okresnému súdu, že si neoveril ďalšie možnosti okrem zisťovania možnosti u starej matky. Uviedla, že v súčasnosti žije v spoločnej domácnosti so svojim manželom N. X.. Ten si chlapcov obľúbil a je pripravený prevziať dočasne zodpovednosť za ich výchovu. V budúcnosti uvažujú, že si deti jej manžel osvojí, pretože otec detí sa o chlapcov vôbec nezaujíma. Ďalšou možnosťou bolo uloženie výchovného opatrenia podľa § 37 ods. 2 písm. b) Zákona o rodine - uloženie dohľadu nad výchovou detí. Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny argumentuje tým, že k zraneniu dieťaťa malo dôjsť v dôsledku trasového syndrómu. Sociálni pracovníci isto vedia, že tento syndróm sa u veľkej časti vyskytuje v dôsledku slabej osvety pri výchove detí. Domnieva sa, že v tomto prípade by postačoval odborný dozor a dohľad nad výchovou chlapcov. Uviedla, že je potrebné mať na zreteli záujem maloletých detí. Pokiaľ v prípade chlapcov nikdy neboli ani len podozrenia, že im ako matka spôsobuje fyzické útrapy, nie je preto dôvod ich dočasne zveriť do krízového zariadenia, práve naopak, takéto zverenie predstavuje pre chlapcov enormnú psychickú záťaž, ktorá ich môže ovplyvniť na celý život. Uviedla ďalej, že s manželom žijú spolu v jednej domácnosti 7 mesiacov. Najprv žili u matky manžela a neskôr sa odsťahovali do jednoizbového bytu. Sociálne pracovníčky ich ani raz neboli pozrieť, hoci im zmenu adresy nahlásili. Deti majú, podľa jej názoru, vytvorené priaznivé podmienky na ich zdravý vývin - najmä teplo domova a spoločnej domácnosti. S deťmi chodili na výlety - návšteva ZOO Bojnice, termálneho kúpaliska. O to všetko sa snažia aj napriek nie priaznivej finančnej situácii. Maloletý I. navštevuje škôlku, kde chodí čistý, upravený. Zo škôlky nebolo hlásené žiadne podozrenie, žeby dieťa trpelo v domácnosti. Každý deň mali doma navarené a v domácnosti bolo čisto. Deti vychováva v láske, má k nim silný citový vzťah, deti sú tiež na nej závislé a nevie si predstaviť odlúčenie. Žiadala vziať do úvahy, že deťom vytvorila rodinný život, že s manželom očakávajú narodenie dieťaťa. Odobratie detí môže mať aj neblahý psychický vplyv na tehotenstvo. V závere odvolania navrhla uznesenie okresného súdu zrušiť alebo ho zmeniť tak, že deti budú odovzdané do osobnej starostlivosti N. X., narodeného XX.XX.XXXX.

K odvolaniu matky detí sa vyjadril Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Trenčín - teda inštitúcia, ktorá dala podnet na vydanie predbežného opatrenia. Podľa ich názoru, je potrebné rozhodnutie okresného súdu potvrdiť. Vydaným predbežným opatrením Okresný súd Považská Bystrica zastával záujem maloletých detí, ich umiestnenie do krízového strediska je v záujme ich ochrany života, zdravia a zabezpečenia priaznivého fyzického, psychického a sociálneho vývinu. Od doručenia žiadosti o vypracovanie správy o rodine pani X. z OR PZ Považská Bystrica až po doručenie uznesenia o trestnom stíhaní pani I. X. z OR PZ Považská Bystrica, ÚPSVaR Trenčín monitoroval situáciu v rodine pravidelnými sociálnymi prieskumami, čím v podstate bol vykonávaný dohľad nad výchovou maloletých aj bez vydaného rozsudku o uložení výchovného opatrenia - dohľadu podľa § 37 ods. 2 písm. b) Zákona o rodine. Počas sociálnych prieskumov matka bola opakovane dotazovaná zo strany sociálnych kurátorov ku skutočnostiam, týkajúcich sa príčiny, pôvodu a okolností, za ktorých došlo k zraneniam u maloletej I. Y.. Matka popierala akúkoľvek mieru zavinenia na zraneniach svojej maloletej dcéry, podľa jej slov nevie, čo sa stalo dcére a nevie si vysvetliť, ako k zraneniam došlo, nakoľko vraj celý čas bola prítomná pri svojej dcére. Doručeným uznesením, ktorý bolo voči matke začaté trestné stíhanie a na základe vyššie

uvedeného pristúpil úrad k podaniu podnetu vo veci odobratia detí zo starostlivosti matky. Zisťované boli možnosti zverenia maloletých detí do náhradnej osobnej starostlivosti otcovi a starej matke, ktorým však nebolo možné maloleté deti zveriť do starostlivosti. Pán N. X. je pre maloleté deti cudzia osoba, i keď je manželom matky, poznajú sa krátky čas, ak by boli maloleté deti W. zverené do náhradnej osobnej starostlivosti jemu, neplnil by sa účel prevencie recidívy neprimeraného zaobchádzania matky s maloletými deťmi, nakoľko žijú s pani X. v spoločnej domácnosti. Matka maloletých detí nebola schopná svojim maloletým deťom vytvoriť stabilné bytové a sociálne podmienky za obdobie od polovice mesiaca september 2013 do dňa 30.12.2014. Za toto obdobie sa matka spolu so svojimi maloletými deťmi sťahovala päťkrát, pričom aj v súčasnom období býva na inej adrese. Dňa 26.01.2015 bola z Krízového centra Orchidea n.o., v ktorom sú umiestnené maloleté deti W. doručená správa, z ktorej vyplýva že maloletí boli prijatí do zariadenia dňa 30.12.2014, kedy ich priviedla matka I. X.. Po príchode do zariadenia pracovníci zariadenia spozorovali veľkú podliatinu v oblasti čela hlavy maloletého I.. Na otázku pracovníkov, čo sa mu stalo, matka odpovedala, že k poraneniu došlo vo vlaku. Po odchode matky maloletých detí boli maloleté deti zo strany pracovníkov prehliadnuté a a na ich tele neboli spozorované známky iných poranení. V správe z krízového zariadenia Orchidea n. o. sa uvádza, že vzhľadom na skutočnosť, že maloleté deti sú v zariadení umiestnené od 30.12.2014, je ťažké sa vyjadriť k obsiahlejšej diagnostike. Doterajšie zistenia preukázali potrebu neustálej intervencie vedúcej k socializácii a k osvojovaniu si základných vekovo adekvátnych zručností a poznatkov. Doteraz nie je ukončené trestnoprávne konanie matky maloletých detí podozrivej z ublíženia na zdraví blízkej a zverenej osoby, čo umocňuje relativizujúce nazeranie na spôsobilosť v oblasti starostlivosti o oboch maloletých. Z týchto dôvodov zariadenie odporúča zachovanie súčasného stavu umiestnenia maloletých detí W. v ich zariadení, kde predpoklad základnej stability vo väzbe na teritoriálne ukotvenie maloletých v danom prostredí môže vo výraznej miere napomôcť rozvoju sociálnej inteligencie detí.

Krajský súd preskúmal veci v intenciách ust. § 212 ods. 2 písm. a) O.s.p. a zistil, že uznesenie okresného súdu je potrebné zrušiť podľa § 221 ods. 1 písm. i) O.s.p. z nasledovných dôvodov:

Predbežné opatrenie je inštitútom procesného práva, ktorý umožňuje súdu, aby dočasne upravil pomery, ak vo veci nie je možné okamžite, definitívne rozhodnúť meritórne. Účelom predbežných opatrení je zabezpečiť ochranu ohrozeného alebo ohrozovaného práva, ktoré je aspoň osvedčené. Predbežnou úpravou je možné zabezpečiť aj prípadnú exekúciu, ak úkony povinného exekúciu ohrozujú.

Právna úprava umožňuje vydať predbežné opatrenie pred začatím konania vo veci samej, ako aj v priebehu konania (§ 102 O.s.p.).

Postup súdu a predpoklady na vydanie predbežného opatrenia upravujú procesné predpisy v ustanoveniach §§ 74 až 77 O.s.p..

V zmysle ust. § 76 ods. 1 písm. b) O.s.p. je možné predbežným opatrením umožniť účastníkovi, aby maloleté dieťa odovzdal do starostlivosti druhého z rodičov alebo do starostlivosti toho, koho označí súd.

Hmotnoprávnym podkladom predbežného opatrenia v zmysle uvedeného ustanovenia je zabezpečenie starostlivosti podľa ust. § 54 ods. 2 Zákona o rodine, prípadne zabezpečenie výchovných opatrení podľa § 37 Zákona o rodine. Základným kritériom pre vydanie takéhoto druhu predbežného opatrenia je záujem maloletého dieťaťa, ktorého starostlivosť z rôznych dôvodov v doterajšom prostredí nie je dostatočná a je potrebné urýchlene zabezpečiť dočasnú starostlivosť o neho do doby definitívnej úpravy starostlivosti.

Preskúmaním veci odvolací súd zistil, že neboli splnené zákonné predpoklady na vydanie predbežného opatrenia z podnetu kolízneho opatrovníka.

Z podnetu kolízneho opatrovníka na vydanie predbežného opatrenia je zrejmé predovšetkým to, že proti matke detí bolo začaté trestné stíhanie pre ublíženie na zdraví maloletej I. Y., nar. XX.XX.XXXX, keď tomuto dieťaťu spôsobila matka v období od októbra 2013 do 09.02.2014 ťažké zdravotné poškodenie -

tzv. syndróm traseného dieťaťa. Trestné stíhanie je proti nej vedené podľa § 157 ods. 1, ods. 2 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 139 ods. 1 písm. a), c), d) Trestného zákona, t. j. za prečin ublíženia na zdraví z nebanlivosti. Maloletá I. Y. bola predbežným rozhodnutím a následne aj definitívnym rozhodnutím zverená do osobnej starostlivosti svojho otca a matke určená vyživovacia povinnosť.

Podnet Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Trenčín na predbežnú úpravu vyplynul práve zo skutočnosti, že proti matke bolo začaté trestné stíhanie pre vyššie uvedené konanie proti svojej maloletej dcére, a preto, že existuje dôvodná obava o život a zdravie ďalších maloletých detí I., narodeného XX.XX.XXXX a I., nar. XX.XX.XXXX.

Z obsahu listín, ktoré predložil k svojmu podnetu Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Trenčín, je posledná správa z prešetrenia pomerov u matky detí zo dňa 23.07.2014, vykonaná Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Prievidza, z ktorej sú evidentné pozitívne poznatky z hľadiska starostlivosti matky o maloleté deti, a to po každej stránke. Od tejto doby neboli pomery u matky predmetom sociálneho prieskumu, ani nebol zaznamenaný žiadny podnet, že v starostlivosti o deti sú nedostatky, že je deťom ubližované, že sú ohrozené na živote a zdraví.

Vzhľadom na charakter a účel predbežných opatrení, odvolací súd dospel k záveru, že neexistujú už v súčasnej dobe právne významné skutočnosti, v dôsledku ktorých je potrebný neodkladný zásah štátnej moci - súdu, a zabezpečiť ochranu maloletých detí vo forme predbežnej úpravy.

Pre úplnosť je potrebné uviesť, že zistenie správania matky detí vo vzťahu k svojmu dieťaťu - maloletej I., malo byť impulzom na neodkladný zásah v tom čase, prípadne iniciovať opatrenia podľa § 37 Zákona o rodine. Vzhľadom na súčasný skutkový stav, už nie sú splnené zákonné predpoklady na neodkladný zásah do rodičovských práv, preto bolo potrebné rozhodnutie okresného súdu zrušiť, pretože nemalo byť vydané.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné .